

سورة الاحقاف

دانشگاه هنر اصفهان
دانشکده هنرهای تجسمی
گروه نقاشی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته نقاشی

پژوهشی پیرامون کارکردهای دیوارنگاری در فضای داخلی سالن های انتظار
مورد پژوهی: سالن انتظار بیمارستانی در تهران

استاد راهنما:
دکتر اصغر کفشچیان مقدم

استاد راهنمای دوم:
دکتر اصغر جوانی

پژوهشگر:
فریبا بابازاده
شهریورماه ۱۳۹۲

اظهارنامه دانشجو:

موضوع پایان نامه: پژوهشی پیرامون کارکردهای دیوارنگاری در فضای داخلی سالن های انتظار

استاد راهنما: جناب آقای دکتر اصغر کفشچیان مقدم

اینجانب فریبا بابازاده دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته نقاشی دانشکده هنر های زیبا دانشگاه هنر اصفهان به شماره دانشجویی ۸۹۱۱۳۰۸۱۰۳ گواهی می نمایم که تحقیقات ارائه شده در این پایان نامه توسط شخص اینجانب انجام شده و صحت و اصالت مطالب نگارش شده مورد تأیید می باشد و در موارد استفاده از کار دیگر محققان به مرجع مورد استفاده اشاره شده است. به علاوه گواهی می نمایم که مطالب مندرج در پایان نامه تاکنون برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی توسط اینجانب یا فرد دیگری ارائه نشده است و در تدوین متن پایان نامه چارچوب مصوب دانشگاه هنر اصفهان را به طور کامل رعایت کرده ام.

امضاء دانشجو:

تاریخ: ۱۳۹۲/۶/۶

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات و نوآوری های
ناشی از تحقیق، همچنین چاپ و تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس
از این
پایان نامه کارشناسی ارشد، برای دانشگاه هنر اصفهان محفوظ است.
نقل مطالب با ذکر منبع بلامانع است.

دانشگاه هنر اصفهان
دانشکده هنرهای زیبا
گروه نقاشی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته نقاشی خانم فریبا بابازاده با عنوان:

[پژوهشی پیرامون کارکردهای دیوارنگاری در فضای داخلی سالن های انتظار]

مورد پژوهشی: سالن انتظار بیمارستانی در تهران

ارایه شده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی از فعالیتهای تحصیلی لازم برای درجهی کارشناسی ارشد که در تاریخ..... توسط هیأت داوران زیر بررسی و با نمره.....درجه..... به تصویب نهایی رسید

۱- استاد راهنمای اول پایان نامه آقای دکتر اصغر کفشچیان مقدم با مرتبه علمی

۲- استاد راهنمای دوم پایان نامه آقای دکتر اصغر جوانی با مرتبه علمی

امضا

امضا

مهر و امضای مدیر گروه

سپاسگذاری

با تشکر و سپاس فراوان از استاد ارجمند و فرزانه ام جناب آقای دکتر اصغر کفشچیان مقدم

که با ارشادهای به موقعشان نهایت محبت و بزرگواری را مبذول داشته و باعث دلگرمی در انجام و به پایان رساندن این تحقیق گردیده اند و از خداوند متعال سلامت و توفیق روزافزون را برایشان خواستارم .

سپاس فراوان از استاد بزرگوارم جناب آقای دکتر اصغر جوانی که در طول تحصیل از محضر ایشان بسیار آموختیم و با پذیرفتن مشاورت این پژوهش مساعدت لازم را مبذول داشته و سلامت و سعادت ایشان را از درگاه ایزد منان آرزومندم .

تقدیم به:

مادر عزیزم

به پاس نیکی ها

و پاکی های بهارانه اش

چکیده:

دیوارنگاری به عنوان یکی از بسترهای هنرهمگانی دارای پیشینه ای دیرینه می باشد. و جزء آثاری است که که بیشترین تعامل را توأمان، با عواملی همچون محیط، معماری و مخاطب داراست. از آنجا که یک اثر دیواری توانایی آن را دارد که قابلیت‌های متفاوتی، بجز جنبه های زیبایی شناسانه و تزئینی، در محیط از خود بروز دهد لذا، وجود این آثار در فضاهای عمومی متفاوت، از جمله فضاهای داخلی این بستر را برای اثر دیواری مهیا می سازد، تا قالبهای بیانی نوینی را متناسب با فضای حاکم به خود، ارائه نماید.

از آن جا که هر روزه تعداد بسیاری از مردم خواسته یا ناخواسته بیشترین زمان خود را به دلیل شرایط اجتماعی در فضای داخلی از جمله فضاهای داخلی اماکن عمومی، برای انجام فعالیت های مختلفی همچون اجتماعی، فرهنگی، خدماتی، اقتصادی و... سپری می کنند، اهمیت این موضوع باعث شد تا پژوهش حاضر به بررسی کارکردهای دیوارنگاری در فضای داخلی مکان های عمومی پردازد؛ سوالاتی که در رابطه با پژوهش حاضر پیش می آید این است که یک اثر دیوارنگاری چه کارکردهایی می تواند در فضای داخلی داشته باشد؟ و در تعامل بین دیوارنگاری و فضای داخلی سالن انتظار به چه مواردی باید توجه شود؟ مبانی و مؤلفه های تاثیر گذار طراحی داخلی یا دکوراسیون سالن انتظار بر دیوارنگاری چیست؟ و مفاهیم تأثیرگذار در آثار دیواری سالن انتظار چه می باشد؟

طراحی معماری و طراحی داخلی مناسب این فضاها، از یکسو می تواند کمک به بهره وری محیط و از سوی دیگر، به بالا بردن آستانه تحمل مخاطب از محیط مدد رساند. سالن انتظار اماکن عمومی به عنوان یکی از این فضاهای داخلی مکان های عمومی نیاز به طراحی فضا مناسب با محیط حاکم را داراست و دیوارنگاری به عنوان یکی از مؤلفه های طراحی فضای داخلی توانایی آن را دارد تا در طراحی فضا و انتقال پیام های زیبایی شناسانه و مفهومی (فرهنگی، مذهبی، اجتماعی و...) با کارکردهای متنوع تبلیغی، زیباسازی، آرام سازی، و بهینه سازی فضا، به طراحی داخلی سالن انتظار کمک کند. از آنجا که سالنهای انتظار مکان های عمومی بسیار متنوع و دارای ویژگیهای بسیار متفاوتی می باشند؛ لذا جهت کارآمدی پژوهش و ارائه ی مصادیق جهت انطباق و ارزیابی فرضیات، فضای «سالن انتظار بیمارستان» بعنوان موضوع خاص پژوهش در این تحقیق در نظر گرفته شده است. این تحقیق از نظر هدف توسعه ای و کاربردی و از نظر روش توصیفی تحلیلی می باشد و روش یافته اندوزی کتابخانه ای، اینترنتی و میدانی می باشد.

کلیدواژه ها: (دیوارنگاری) - نقاشی دیواری - فضای داخلی - فضای عمومی داخلی - طراحی داخلی - طراحی داخلی بیمارستان - سالن انتظار)

فهرست مطالب

عنوان

فصل اول: کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه	۲
۲-۱- بیان مساله	۵
۳-۱- اهمیت و ضرورت	۵
۴-۱- اهداف پژوهش	۶
۵-۱- سوالات و فرضیه ها	۶
۶-۱- پیشینه پژوهش	۸
۷-۱- محدودیت های تحقیق	۸
۸-۱- تعاریف اصطلاحات	۸
۱-۸-۱- دیوارنگاره و نقاشی دیواری	۸
۲-۸-۱- فضای داخلی و فضای داخلی عمومی	۱۲
۳-۸-۱- طراحی داخلی	۱۷
۴-۸-۱- طراحی داخلی بیمارستان	۲۲
۵-۸-۱- سالن انتظار	۲۶

فصل دوم: ویژگیهای دیوارنگاری در فضای داخلی اماکن عمومی

۱-۲- ویژگیهای زبانی	۳۱
۱-۱-۲- تکنولوژی	۳۲
۲-۱-۲- استراتژی یا راهکارهای تعاملی	۳۹
۲-۲- ویژگیهای کاربردی و بیانی- مفهومی (پیام مذهبی- فرهنگی- تاریخی...)- تزئینی- زیباسازی	۴۲
۱-۲-۲- آرام سازی	۵۶
۲-۲-۲- آموزشی	۵۹

فصل سوم: مؤلفه ها و عناصر مشترک دیوارنگاره در طراحی داخلی

۱-۳- دیوار: نوع کاربری و ابعاد	۶۵
۱-۱-۳- شکل و فرم	۶۸
۲-۱-۳- رنگ	۷۰
۳-۱-۳- بافت	۷۴
۲-۳- محیط	۷۷
۱-۲-۳- فضاهای کاربردی و بیانی	۷۷

۷۹ نور ۲-۲-۳
۸۳ عناصر کاربردی در محیط ۳-۲-۳
۸۳ دربها ۱-۳-۲-۳
۸۴ پنجره ها ۲-۳-۲-۳
۸۴ عناصر جانبی ۳-۳-۲-۳
۸۴ عناصر تزئینی ۴-۳-۲-۳
۸۵ مخاطب ۳-۳
۸۶ نوع مخاطب ۱-۳-۳
۸۶ خاص/عام ۱-۱-۳-۳
۸۶ جنس ۲-۱-۳-۳
۸۶ سن ۳-۱-۳-۳
۸۷ وضعیت و موقعیت مخاطب ۲-۳-۳
	فصل چهارم: تعاملات دیوارنگاره با محیط (ارتباط با کارکردهای سالن انتظار و طراحی فضا)
۹۳ توجه به جنبه های کاربردی طراحی و چیدمان دکوراسیون سالن های انتظار بناهای عمومی ۱-۱-۴
۹۷ بررسی سالن انتظار بیمارستان و چگونگی کارکرد دیوار نگاره در فضای سالن انتظار ۲-۱-۴
۱۱۶ عنوان پژوهشی: سالن انتظار بیمارستان در تهران ۲-۴
۱۱۶ بیمارستان پیامبر: بیمارستان ابن سینا-بیمارستان صارم ۱۱۶
۱۳۳ نتیجه گیری ۱۳۳
۱۳۵ منابع و ماخذ ۱۳۵

عنوان کار عملی :

مطالعه موردی یک فضای داخلی عمومی بر حسب نتایج تحقیق و پیشنهاد طراحی فضا برای

محیط و اتود نقاشی دیواری برای آن

چکیده انگلیسی ۱۶۴

فهرست عکس‌ها

- عکس: (۱-۷-۱) طراحی داخلی ۲۶
- عکس: (۲-۷-۱) طراحی داخلی ۲۶
- عکس: (۱-۱-۱-۲) عیسی بر صلیب ۳۲
- عکس: (۲-۱-۱-۲) یوستی نیانوس و ماکسیمیانوس ۳۲
- عکس: (۳-۱-۱-۲) سوگواری مریم بر جسد مسیح ۳۳
- عکس: (۴-۱-۱-۲) دیوارنگاره تعاملی ۳۵
- عکس: (۵-۱-۱-۲) دیوارنگاری تعاملی موزیکال ۳۵
- عکس: (۶-۱-۱-۲) دیوارنگاره شیشه ای دونر ۳۸
- عکس: (۷-۱-۱-۲) دیوارنگاره شیشه ای دونر ۳۸
- عکس: (۸-۱-۱-۲) فروشگاه شنل ۳۹
- عکس: (۱-۲-۱-۲) دیوارهای تعاملی ۴۱
- عکس: (۳-۲-۱-۲) دیوارنگاری تعاملی ۴۲
- عکس: (۴-۲-۱-۲) دیوارنگاری تعاملی ۴۲
- عکس: (۱-۲-۲) نمازخانه سیستمین واتیکان ۴۴
- عکس: (۲-۲-۲) سوراخی روی دیوار حائل ۴۵
- عکس: (۳-۲-۲) سوراخی روی دیوار حائل ۴۵
- عکس: (۴-۲-۲) کتیبه بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی ۵۱
- عکس: (۵-۲-۲) دیوار داخلی مسجد شیخ لطف الله ۵۱
- عکس: (۶-۲-۲) طراحی داخلی ۵۴
- عکس: (۷-۲-۲) طراحی داخلی ۵۴
- عکس: (۱-۱-۲-۲) طراحی فضای بیمارستان ۵۸
- عکس: (۲-۱-۲-۲) طراحی فضای بیمارستان ۵۸
- عکس: (۱-۲-۲-۲) نقاشی دیواری با موضوع ترافیک ۶۱
- عکس: (۱-۱-۳) لایت وال ۶۸
- عکس: (۱-۲-۱-۳) طراحی دکور ۷۱
- عکس: (۲-۲-۱-۳) طراحی دکور ۷۱

- عکس: (۳-۲-۱-۳) چیدمان در طراحی داخلی ۷۲
- عکس: (۴-۲-۱-۳) چیدمان در طراحی داخلی ۷۲
- عکس: (۱-۲-۲-۳) طراحی داخلی و نور پردازی ۸۲
- عکس: (۲-۲-۲-۳) طراحی داخلی و نور پردازی ۸۳
- عکس: (۱-۱-۴) عروسک بادی ۹۴
- عکس: (۲-۱-۴) سرسره مخروطی ۹۵
- عکس: (۲-۱-۴) سرسره مخروطی ۹۵
- عکس: (۱-۱-۱-۴) چیدمان دکوراسیون ۱۰۲
- عکس: (۲-۱-۱-۴) طراحی اتاق بیمارستان ۱۰۵
- عکس: (۳-۱-۱-۴) چیدمان رنگ در فضا ۱۰۷
- عکس: (۴-۱-۱-۴) چیدمان رنگ در فضا ۱۰۹
- عکس: (۵-۱-۱-۴) چیدمان رنگ در فضا ۱۰۹
- عکس: (۶-۱-۱-۴) طراحی کف ۱۱۳
- عکس: (۷-۱-۱-۴) طراحی کف ۱۱۳
- عکس: (۸-۱-۱-۴) آثار تعاملی ۱۱۳
- عکس: (۹-۱-۱-۴) آثار تعاملی ۱۱۳
- عکس: (۱۰-۱-۱-۴) آثار تعاملی ۱۱۳
- عکس: (۱۱-۱-۱-۴) دیوار موج دار ۱۱۴
- عکس: (۱۲-۱-۱-۴) دیوار موج دار ۱۱۴
- عکس: (۱۳-۱-۱-۴) دیوار موجدار ۱۱۴
- عکس: (۱-۲-۴) بیمارستان پیامبران ۱۱۷
- عکس: (۲-۲-۴) سالن انتظار اورژانس ۱۱۷
- عکس: (۳-۲-۴) سالن انتظار اورژانس ۱۱۷
- عکس: (۴-۲-۴) لابی بیمارستان پیامبران ۱۱۹
- عکس: (۵-۲-۴) لابی بیمارستان پیامبران ۱۱۹
- عکس: (۶-۲-۴) لابی بیمارستان پیامبران ۱۱۹
- عکس: (۷-۲-۴) لابی بیمارستان پیامبران ۱۱۹

- عکس: (۴-۲-۸) سالن انتظار ملاقات کنندگان ۱۲۱
- عکس: (۴-۲-۹) سالن انتظار ملاقات کنندگان ۱۲۱
- عکس: (۴-۲-۱۰) سالن انتظار ملاقات کنندگان ۱۲۱
- عکس: (۴-۲-۱۱) سالن انتظار ملاقات کنندگان ۱۲۱
- عکس: (۴-۲-۱۲) سالن انتظار ملاقات کنندگان ۱۲۱
- عکس: (۴-۲-۱۳) سالن انتظار ارتوپدی ۱۲۳
- عکس: (۴-۲-۱۴) سالن انتظار ارتوپدی ۱۲۳
- عکس: (۴-۲-۱۵) سالن انتظار اتاق عمل ۱۲۴
- عکس: (۴-۲-۱۶) سالن انتظار اتاق عمل ۱۲۴
- عکس: (۴-۲-۱۷) سالن انتظار بیمارستان ابن سینا ۱۲۶
- عکس: (۴-۲-۱۸) سالن انتظار بیمارستان ابن سینا ۱۲۶
- عکس: (۴-۲-۱۹) سالن انتظار بیمارستان ابن سینا ۱۲۶
- عکس: (۴-۱-۲۰) بیمارستان صارم ۱۲۷
- عکس: (۴-۲-۲۱) لابی بیمارستان صارم ۱۲۷
- عکس: (۴-۲-۲۲) لابی بیمارستان صارم ۱۲۷
- عکس: (۴-۲-۲۳) نور پردازی فضای انتظار ۱۲۹
- عکس: (۴-۲-۲۴) نورپردازی فضای انتظار ۱۲۹
- عکس: (۴-۲-۲۵) نقاشی دیواری فضای بازی کودک ۱۲۹
- عکس: (۴-۲-۲۶) سالن انتظار بخش عمومی ۱۳۱
- عکس: (۴-۲-۲۷) سالن انتظار بخش عمومی ۱۳۱
- عکس: (۴-۲-۲۸) سالن انتظار آزمایشگاه ۱۳۱
- عکس: (۵-۱) سالن انتظار و لابی بیمارستان پیامبران ۱۴۳
- عکس: (۵-۲) فضای پیرامونی سالن ۱۴۳
- عکس: (۵-۳) فضای پیرامونی سالن ۱۴۳
- عکس: (۵-۴) پلان سالن و میدان خوانش دیوار ۱۴۴
- عکس: (۵-۵) دیوار مشرف به سالن از زاویه های مختلف ۱۴۵
- عکس: (۵-۶) دیوار مشرف به سالن از زاویه های مختلف ۱۴۶

- عکس: (۷-۵) دیوار مشرف به سالن از زاویه های مختلف ۱۴۶
- عکس: (۸-۵) پلان دیوار و اندازه دیوار ۱۴۶
- عکس: (۹-۵) طرح پیشنهادی ۱ ۱۴۷
- عکس: (۱۰-۵) طرح پیشنهادی ۲ ۱۴۸
- عکس: (۱۱-۵) طرح پیشنهادی ۳ ۱۴۸
- عکس: (۱۲-۵) طرح پیشنهادی ۴ ۱۴۹
- عکس: (۱۳-۵) دیوار مورد نظر ۱۵۰
- عکس: (۱۴-۵) فضای سالن انتظار ۱۵۱
- عکس: (۱۵-۵) فضای سالن انتظار ۱۵۱
- عکس: (۱۶-۵) دیوار مشرف به سالن ۱۵۱
- عکس: (۱۷-۵) میدان خوانش ۱۵۲
- عکس: (۱۸-۵) پلان دیوار و پلان سالن ۱۵۳
- عکس: (۱۹-۵) طرح پیشنهادی ۱ ۱۵۴
- عکس: (۲۰-۵) طرح پیشنهادی ۲ ۱۵۵
- عکس: (۲۱-۵) طرح پیشنهادی ۳ ۱۵۶
- عکس: (۲۲-۵) فضای داخلی سالن انتظار ۱۵۸
- عکس: (۲۳-۵) فضای داخلی سالن انتظار ۱۵۸
- عکس: (۲۴-۵) فضای داخلی سالن انتظار ۱۵۸
- عکس: (۲۵-۵) دیوار مورد نظر ۱۵۸
- عکس: (۲۶-۵) پلان فضا و میدان خوانش دیوار ۱۵۹
- عکس: (۲۷-۵) پلان دیوار ۱۶۰
- عکس: (۲۸-۵) طرح پیشنهادی ۱ ۱۶۱
- عکس: (۲۹-۵) طرح پیشنهادی ۲ ۱۶۲
- عکس: (۳۰-۵) طرح پیشنهادی ۳ ۱۶۳

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه:

دیوارنگاری در کنار معماری از قدیمی‌ترین هنرهای شکل گرفته در طول تاریخ محسوب می‌شوند، این دو در بسیاری از مواقع در راستای هم و در تکامل هم نقش داشته‌اند. این ارتباط، در اولین سکونتگاه‌های بشر، که در حقیقت غارهای طبیعی بودند، به وضوح دیده می‌شوند. نقاشی‌هایی که در اعماق غار لاسکو^۱، التامیرا^۲ و میران^۳ به عنوان اولین سکونتگاه‌های بشر به دست آمده، این ارتباط را به روشنی نشان می‌دهد. البته این رابطه فقط به اینجا ختم نمی‌شود در تمام تمدن‌های بشری، از بین‌النهرین گرفته تا مصر و ایران و هند و یونان و روم، بهره‌گرفتن از تصویر در فضاهای داخلی معماری مطرح بوده است. در حالی که استفاده از جنبه‌های کاربردی دیوارنگاری از گذشته‌های دور در راستای جنبه‌های تزئینی و زیباسازی فضای معماری نیز قرار می‌گرفته است. کاربردهای مفهومی آثار دیوارنگاری دوران مسیحیت و یا آثار دیوارنگاره‌های مصر باستان که جنبه گزارشی آنها یکی از موارد بیانی‌شان در کنار جنبه‌های زیبایی‌شناسانه آثار دیوارنگاری بوده است، نیز مشمول همین امر کاربردی موضوع می‌باشد. بنابراین، ارتباط دیوارنگاری و معماری از جمله معماری داخلی، بجز جنبه زیبایی‌شناسی و تزئینی از جنبه کاربردی در کنار یکدیگر از پیشینه غنی برخوردارند. آثاری همچون دیوارنگاره‌های کلیسای واتیکان اثر میکل آنژ^۴ و رافائل^۵ و دیگر هنرمندان رنسانس متمدنی این موضوع را به خوبی خاطر نشان می‌کند. بیان روایتی آثار میکل آنژ بجز جنبه‌های زیبایی‌شناسی فضا، جنبه آموزش و نقل داستانهای انجیل را برای مخاطبین که اغلب بی‌سواد بودند و از خواندن داستانهای انجیل عاجز بودند نیز روایت می‌کند. طراحی داخلی معماری مقوله‌ای است که بخواهیم یا نخوایم، در راستای طراحی معماری قرار می‌گرفته است. توجه به عناصر و مؤلفه‌های موجود در فضای داخلی یک بنا به گونه‌ای نشان‌دهنده کارکرد یک بنا می‌-

^۱ - Lascaux - لاسکو نام مکان مجموعه‌ای از غارهای واقع در جنوب غربی فرانسه است.

غار آلتامیرا نزدیک سانتاندر، در اسپانیا که در دیوارها و سقف آن تصاویر حیوانات نقاشی شده و از آثار هنری عصر حجر می‌باشد.

^۲ - Altamira

^۳ - Mirmalas غار میرمالاس در حدود ۱۸ کیلومتری شمال شرقی کوه‌دشت قرار دارد. نقاشی‌ها و نگاره‌هایی بر دیواره‌های جنوبی شمالی این غار باقی مانده است که بیشتر صحنه‌هایی از رزم، شکار، انسان و حیوان را نشان می‌دهد.

^۴ - Michelangelo (۱۵۶۴-۱۴۷۵) Vatican The ceiling is that of the large Papal Chapel built within the between ۱۴۷۷ and ۱۴۸۰.

^۵ - Raphael (۱۵۲۰-۱۴۸۳)

باشد، به عنوان مثال: عناصر و مؤلفه های موجود در فضای یک کلیسا با فضای یک مسجد متفاوت می باشد. در واقع هویت یک بنا با بررسی و رؤیت فضای داخلی آن شکل می گیرد، چنان که در گذر تاریخ، کلیساهایی که تبدیل به مساجد شدند و کاربرد فضا با تغییر عناصر داخلی آن تغییر کرده است.

در این پژوهش ضمن بررسی کارکردهای دیوارنگاری در طراحی داخلی سالن انتظار، خاصاً به گونه ایی خاص از فضاهای داخلی اماکن عمومی پرداخته می شود. از آنجا که بخش اعظم عمر ما در فضا های داخلی بناها سپری می شود. این فضاها محیطی را ایجاد می کنند که بسیاری از فعالیت های ما در آن صورت می گیرد؛ کما اینکه آن چه به بنا روح می بخشد همان فضای داخل بنا می باشد. لذا، هر فضای داخلی عمومی بر حسب کارکردهایی که دارد، دارای پیام و تأثیراتی خاص بر محیط پیرامونی خود می باشد و سالن انتظار به عنوان یکی از فضاهای عمومی که متکی به مکان عام تر و وسیعتری می باشد و تحت تأثیر فضای کلی که در آن قرار دارد، می باشد. این فضاها هر کدام دارای هویتی خاص بوده که پیام هایی تأثیرگذار بر محیط پیرامون خود نیز دارند.

اما مخاطب به هنگام قرارگیری در محیط به دلیل شرایط و نیاز به فعالیتی که در مکان دارد و همچنین به دلیل شرایط روحی و روانی و حتی فیزیکی، نیازمند امکاناتی از جانب محیط می باشد. شاید تحمل کردن محیط برای مخاطب از اصلی ترین وظایف طراح فضا باشد. لذا، فضایی همچون سالن انتظار به عنوان فضایی عمومی در اماکن عمومی به دلیل موقعیت ویژه ای که داراست در طراحی فضای داخلی توجه ای ویژه ای را نیز می طلبد. اما از آنجا که هدف این پژوهش کارکرد دیوارنگاری بطور خاص در فضای عمومی مورد بررسی قرار می گیرد؛ بنابراین، دیوارنگاری و نقاشی دیواری به عنوان رشته هنری که می تواند اعتبار ویژه به فضا دهد و به عنوان یکی از عناصر طراحی داخلی فضا، که قابلیت کمک به طراحی فضا و هویت بخشی به آن را دارد، بعنوان محور اصلی پژوهش در نظر گرفته می شود و کارکردهای آن در طراحی فضا جز جنبه های زیبایی شناسانه و تزئینی محیط مورد مطالعه قرار می گیرد.

در فصل اول این پژوهش به بررسی کلیات تحقیق پیرامون مسئله‌ی تحقیق، اهمیت و ضرورت پژوهش، اهداف پژوهش، سئوالات و فرضیه‌ها، پیشینه‌ی تحقیق و محدودیت‌های پژوهش و توضیحاتی پیرامون لغات کلیدی پژوهش برای درک بهتر ساختار تحقیق حاضر پرداخته شده است.

همچنین در فصل دوم به بررسی ویژگی‌های زبانی و بیانی دیوارنگاری در فضای داخلی اماکن عمومی پرداخته شده است. ویژگی‌های زبانی راهکارهای استراتژیکی و تکنولوژی اثر و ویژگی بیانی قابلیت‌های مفهومی اثر در فضا به عنوان بستری برای انتقال پیام می‌باشد. چنانکه یک دیوارنگاره‌ی فضای داخلی هنگام حضور در فضا می‌تواند قالب‌های متفاوتی به خود بگیرد و بر فضا تاثیر گذار باشد.

اما در فصل سوم به بررسی و تحقیقاتی پیرامون مؤلفه‌ها و عناصر مشترک دیوارنگاری و طراحی داخلی به این منظور که طراحی یک دیوارنگاره و طراحی یک فضا به چه عناصر و مؤلفه‌هایی توجه می‌شود و طراح و هنرمند دیوارنگار چگونه با در نظر گرفتن این موارد اتود پیشنهادی خود را مطرح می‌کند.

در ادامه در فصل چهارم تعاملات دیوارنگاره با محیط از نظر ارتباط با کارکردهای فضای داخلی سالن انتظار و جنبه‌های کاربردی طراحی چیدمان و دکوراسیون سالن انتظار در بنای عمومی، با توجه به نمونه پژوهشی، یعنی دیوارنگاری سالن انتظار بیمارستان در شهر تهران و چگونگی کارکرد دیوارنگاری در آنها مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در انتها نیز با توجه به فرضیات پژوهش، نتایج تحقیق در تناسب با مسئله تحقیق مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت. فصل پنجم نیز به پروژه عملی پژوهش یعنی، طراحی فضا و طراحی دیوارنگاره برای فضای بیمارستانی اختصاص یافته است. سخن آخر اینکه امیدوارم هنرمندان و علاقمندان به نقاشی دیواری، کم و کاستی پژوهش حاضر را بررسی و این جانب را از انتقادات و پیشنهادات بی دریغ نگذارند تا مطالعات دقیق‌تر و بیشتر پیرامون تحقیقات بینا- رشته‌ای دیوارنگاری انجام پذیرد. در جمع‌آوری و تنظیم این مجموعه ابتدا از استاد راهنمای عزیز جناب دکتر اصغر کفشچیان مقدم که صبورانه و با زحمات فراوان راهنمای این جانب را پذیرفته و تمامی اساتید دانشگاه هنر اصفهان که در طول دوران تحصیل پایه‌گذار فعالیت‌های پژوهشی این جانب بوده‌اند، سپاسگزاری و تشکر می‌نمایم.

۱-۲- بیان مسئله:

دیوارنگاری یکی از غنی‌ترین هنرهاست که می‌توان نشانه‌های آن را از کهن‌ترین دوران تاریخ تاکنون مشاهده نمود. دیوارنگاری می‌تواند علاوه بر زیباسازی محیط، کارکرد تاریخی، اجتماعی و فرهنگی برای مخاطب خود داشته باشد. چرا که آثار دیواری با توجه به ضرورت مطالعات میدانی برای دستیابی به حداکثر تعاملات محیطی تلاش دارند. این هنر بهترین راهکار زیباسازی محیط را با حداکثر تعامل با مخاطب ارائه می‌دهد. از آن جا که تعامل دیوارنگاری با گونه‌ها و رشته‌های هنری، بویژه گونه‌های هنر محیطی بسیار زیاد می‌باشد، در پژوهش حاضر، با توجه به موضوع و مسئله‌ی تحقیق سعی شده، به رابطه‌ی این هنر با فضای داخلی پرداخته شود.

سالن‌های انتظار بیمارستانی، یکی از فضاهای داخلی مهم واقع در اماکن عمومی می‌باشند. وظیفه دیوارنگاره‌های سالن‌های انتظار بیمارستان تا حدودی کمک به آرامش بصری مخاطبانی است که با شرایط مختلف در ساعات کوتاه یا طولانی انتظار در این مکان قرار می‌گیرند. در این رساله، سالن انتظار یک بیمارستان به عنوان مورد پژوهشی در نظر گرفته شده و بر حسب نتایج تحقیق به بررسی کارکردهای دیوارنگاره در آن می‌پردازیم. سؤالاتی که پیش روی ما در این رابطه به وجود می‌آید این است که، دیوارنگاره‌های فضای داخلی سالن‌های انتظار چه کارکردهایی می‌توانند داشته باشند؟ آیا دیوارنگاری می‌تواند کارکرد متعامل در فضای داخلی سالن‌های انتظار داشته باشد؟ یا این که چگونه یک دیوارنگاره قادر است به تعامل بصری و بیانی فضا و مخاطب کمک کند؟ و چه عواملی در ایجاد تعامل میان مخاطب و محیطی که دیوارنگاره در آن قرار می‌گیرد می‌تواند دخیل باشد؟

۱-۳- اهمیت و ضرورت پژوهش:

فضاها و سالن‌های انتظار، در محیط‌های داخلی را می‌توان با اجرای آثار هنری مناسب، هم از لحاظ مفهوم و هم از لحاظ زیبایی شناسی غنی کرد. یک فضا در معماری وقتی زیباست که عناصر و کیفیات بصری با عملکردهای آن هماهنگی داشته باشد. دیوارنگاره به عنوان مدیومی محیطی که تلاش دارد، وحدتی بصری و مفهومی میان کیفیات بصری و عناصر بصری موجود در فضای داخلی ایجاد نماید، قابل تأمل و توجه می‌باشد.